

JAK SPRÁVNĚ PŘIPRAVIT SMLOUVU O VÝPŮJČCE VOZIDLA

S distribucí a prodejem motorových vozidel je spojeno také půjčování předváděcích vozidel potenciálním zákazníkům za účelem vyzkoušení jízdních vlastností vozidla, jehož koupě je zvažována, jakož i novinářům za účelem testování vozidel a přípravy recenzí nových vozů na trhu.

Problematice odpovědnosti provozovatele vozidla za škodu způsobenou okolnostmi majícími původ v provozu jsme se na stránkách časopisu Automakers již věnovali. Následně zástupci Advokátní kanceláře Vítek Mrázek Kramný s.r.o. dne 5. prosince 2017 vystoupili na semináři pořádaném vydavatelem časopisu Automakers pro zástupce dovozců vozidel a motoristické novináře, na kterém byly diskutovány právní otázky a rizika spojená s přenecháním vozidla k testovací a předváděcí jízdě. Jelikož na tomto semináři a během následných diskusí padala řada dotazů, jak správně postupovat při přenechání vozidla k vyzkoušení potenciálním zákazníkům a novinářům a zejména jak správně připravit smlouvu o výpůjčce vozidla, rozhodli jsme se prostřednictvím tohoto článku čtenáře upozornit na některá vhodná ustanovení smlouvy o výpůjčce, která by při přípravě smlouvy neměla být opomenuta. Dříve, než dovozce či prodejce přenechá vozidlo k užití třetí osobě, měl by v pojistné smlouvě ověřit, zda sjednaný druh pojištění umožňuje, aby provozovatel vozidla přenechal vozidlo k užití také třetí osobě. Pokud dovozce či prodejce požizuje vozidlo, které bude využíváno jako předváděcí či testovací vůz, měl by na tuto skutečnost při sjednání pojištění upozornit pojišťovnu a vyžadovat, aby pojistné podmínky tento způsob využití vozidla připouštěly. Obdobné platí, požizuje-li dovozce či prodejce vozidla, která budou využívána jako předváděcí či testovací vozy, na leasing. V takovém případě bude potřeba v leasingových podmín-

kách ověřit, zda dovozce či prodejce jako leasingový nájemce je oprávněn vozidlo přenechat k užívání třetí osobě za účelem předváděcí či testovací jízdy. Právní úprava smlouvy o výpůjčce, na základě které dovozce či prodejce, slovy zákona půjčitel, přenechá vozidlo k dočasnému bezplatnému užívání třetí osobě, slovy zákona vypůjčitel, je poměrně stručná a omezená na osm paragrafů v občanském zákoníku. O to pozorněji by měl být pisatel při přípravě smlouvy o výpůjčce a měl by do smlouvy zahrnout i ta ustanovení, která nemohou být aplikována přímo ze zákona. Z ustanovení zákona vyplývá, že vypůjčitel nabývá právo věc užívat ujednaným způsobem, a nebyl-li ujednan, způsobem přiměřeným povaze věci. Zákon tedy předpokládá, že způsob užívání věci bude ve smlouvě ujednan, a v případě výpůjčky vozidla potenciálním zákazníkem bude obzvláště vhodné ve smlouvě přesně specifikovat, jakým způsobem může být vozidlo užíváno, omezit účel výpůjčky (např. na seznámení se s jízdními vlastnostmi vozidla) a uvést, jaké jízdy mohou být s vozidlem podniknuty. Pokud by smlouva tyto záležitosti neupravovala, zůstane nevyřešenou otázkou, zda vypůjčitel může s vozidlem realizovat pouze krátké cesty v okolí svého bydliště, nebo zda je oprávněn podniknout rovněž dlouhou cestu k moři, aby se s jízdními vlastnostmi vozidla seznámil rovněž při několikahodinové cestě. Zejména v případě výpůjčky vozidla novinářům, kteří mají následně napsat recenzi vozidla, bude vhodné nastavit limity

pro užívání vozidla širěji, aby se novináři s jízdními vlastnostmi mohli seznámit dostatečně důkladně a za různých podmínek. Důrazně doporučujeme do smluv o výpůjčce zapracovat závazek vypůjčitele zajistit, aby vozidlo nebylo užíváno k účasti na akcích typu závodů, soutěží apod., k přepravě snadno vznětlivých, radioaktivních, jedovatých a jiných nebezpečných látek, mimo území České republiky (případně Evropské Unie), k podnikatelským účelům, tlačení či tažení jiného dopravního prostředku. Důvodem pro toto doporučení je zejména skutečnost, že za majetkové i nemajetkové újmy způsobené v souvislosti s provozem vozidla odpovídá provozovatel vozidla, a například účast vozidla při závodech či v jiných extrémních podmínkách výrazně zvyšuje riziko škodní události, za kterou by odpovídal půjčitel jako provozovatel vozidla, aniž by se závodů sám účastnil či porušil nějakou povinnost. Nehledě na skutečnost, že škodní události vzniklé při závodech budou velmi pravděpodobně spadat do pojistných výluk. Výše uvedený výčet omezení může být samozřejmě doplňován a upravován dle konkrétních potřeb půjčitele, který vozidlo k užívání přenechá, a současně si přeje užití vozidla k některým účelům nebo určitým způsobem zakázat. Pokud má vozidlo řídit i další osoba, než se kterou byla smlouva o výpůjčce uzavřena, musí smlouva uvést, že vedle vypůjčitele mohou vozidlo užívat i další osoby. V opačném případě se bude aplikovat zákonná úprava, dle které není vypůjčitel oprávněn vozidlo přenechat k užití jiné osobě. Bude-li smlouva o výpůjčce uzavřena s právnickou osobou, měla by smlouva specifikovat fyzické osoby oprávněné k užívání vozidla; těmito obvykle budou zaměstnanci a členové statutárního či kontrolního orgánu. Ze zákona rovněž vyplývá, že obvyklé náklady spojené s užíváním věci nese vypůjčitel. I přesto bude vhodné ve smlouvě uvést, že náklady na pohonné hmoty a případně jiné náklady (např. dálniční známky v zahraničí) nese vypůjčitel, zejména pokud má výpůjčka trvat více dnů. Připravujeme-li smlouvy o výpůjčce vozidla pro naše klienty, kteří vystupují na straně toho, kdo vozidlo vypůjčitel k užívání přenechává, tedy na straně půjčitele, vedle výše uvedeného vždy doporučíme do smlouvy vhodně zapracovat následující ustanovení:

- (i) povinnost vypůjčitele zajistit, aby při užívání vozidla, a to jak vypůjčitelem, tak osobou, které vypůjčitel vozidlo k užití se souhlasem půjčitele svěří, byly dodržovány veškeré povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovené zákonem č. 361/2000 Sb., silniční zákon a dalšími právními předpisy;
 - (ii) povinnost vypůjčitele uhradit a kompenzovat veškeré pokuty pro případ, že v době od předání vozidla vypůjčitel až do jeho vrácení dojde ke spáchání přestupku, správního deliktu nebo trestného činu vozidlem;
 - (iii) souhlas vypůjčitele s tím, aby půjčitel příslušnému správnímu orgánu sdělil identitu osoby, která v průběhu výpůjčky vozidlo užívala;
 - (iv) potvrzení vypůjčitele, že byl před převzetím vozidla půjčitelem seznámen s tím, jakým způsobem vozidlo řádně užívat, ovládat a řídit, že mu byl předán provozní manuál vozidla a návod k jeho obsluze, jakož i závazek vypůjčitele zajistit užívání vozidla v souladu s provozním manuálem vozidla a návodem k obsluze;
 - (v) povinnost bezodkladně informovat půjčitele v případě jakýchkoli problémů s vozidlem technického rázu nebo v případě jakékoli škodní události (zejména nehoda, poškození, ztráta, zničení, nebo odcizení vozidla) a postupovat dle jeho pokynů;
 - (vi) povinnost pečovat o to, aby na vozidle a v souvislosti s ním a jeho užíváním a provozem nevznikla újma jakékoli osobě.
- Vhodné bude ve smlouvě o výpůjčce rovněž upravit, že z vozidla nesmějí být odstrano-

vány jakékoli marketingové a propagační polepy, jakož i povinnost vypůjčitele udržovat vozidlo ve stavu, v jakém jej převzal, s přihlédnutím k obvyklému opotřebení. Specifická pozornost by při sestavování smlouvy o výpůjčce vozidla měla být věnována otázce odpovědnosti provozovatele za majetkovou a nemajetkovou újmu způsobenou v průběhu užívání vozidla osobou, které bylo vozidlo přenecháno k dočasnému užívání. Jak již bylo zmíněno výše a podrobněji popisováno v našem článku, který vyšel na stránkách Automakers v minulém roce, za majetkové i nemajetkové újmy způsobené v souvislosti s provozem vozidla odpovídá provozovatel vozidla, a to i v případech, kdy vozidlo neužíval, neřídil ani neporušil žádnou povinnost. Pro provozovatele je nejbezpečnějším řešením spolehlivé pojištění, které mu bude garantovat, že veškerá majetková i nemajetková újma způsobená okolnostmi majícími původ v provozu vozidla, bude kryta pojištěním, a to i v případech, kdy vozidlo nebude užíváno přímo provozovatelem, ale třetími osobami, kterým bylo dočasně poskytnuto k užívání. Přesto se může stát, že vzniklá újma nebude pojišťovnou uhrazena v plné výši, případně pojišťovna odmítne z určitého důvodu plnit (např. škoda způsobená pod vlivem alkoholu nebo jiných omamných látek). Pro takový případ je z pohledu provozovatele vozidla žádoucí, aby provozovatel vozidla s vypůjčitelem ve smlouvě o výpůjčce sjednal, že vypůjčitel uhradí újmu, která nebude nahrazena pojiš-

ťovnou. Tohoto cíle lze dosáhnout, bude-li ve smlouvě o výpůjčce sjednáno, že vypůjčitel uhradí půjčiteli částku, kterou bude půjčitel povinen uhradit za účelem nahrazení majetkové nebo nemajetkové újmy způsobené v období od předání vozidla vypůjčitel až do jeho vrácení okolnostmi, které mají původ v provozu vozidla, a to ve výši, která nebude uhrazena z pojištění. V zájmu provozovatele rovněž bude, aby součástí smlouvy o výpůjčce bylo upozornění vypůjčitele na výši spoluúčasti pro případ škodní události a jeho závazek spoluúčast provozovateli kompenzovat, dojde-li ke škodní události v období, kdy měl vozidlo k dispozici. Ačkoli výše uvedené nelze považovat za kompletní návod, jak sepsat smlouvu o výpůjčce vozidla, věříme, že alespoň některá z popisovaných ustanovení čtenáře zaujmou a přispějí tak ke zvýšení kvality smluv, na základě kterých jsou výpůjčky vozidel realizovány. Budou-li tato ustanovení dovozci a prodejci vozidel do jimi užívaných smluv vhodně implementována, může taková úprava přispět k omezení rizik vyplývajících z přísné odpovědnosti provozovatele vozidla za újmy vzniklé v době, kdy provozovatel nemohl vozidlo kontrolovat a vzniku újmy zabránit, či ji alespoň omezit. Pro více informací k tomuto tématu můžete kontaktovat Advokátní kancelář Vítek Mrázek Kramný s.r.o. (www.vitek-mrazek.cz).

Mgr. David Kramný LL.M., advokát
Advokátní kancelář Vítek Mrázek Kramný s.r.o.